

Стронько Борислав Юрійович

Кафедра теорії та історії музичного виконавства

**Плани, питання та література для дистанційних занять з
МНД (Методології Наукових Досліджень)**

Група: VI курс, магістранти духового відділу

13 березня, п'ятниця

Тема заняття:

Особливості гуманітарного знання

Природничі науки пізнають світ об'єктивних фактів. Гуманітарні науки – світ сенсів, які людина вбачає у собі, культурі, суспільстві.

Об'єкт дослідження у сфері гуманітарного пізнання – перш за все Людина, Суспільство, Культура. Гуманітарне пізнання є не просто вивчення деякого явища, але водночас і його конституювання, привнесення в нього смислу, цінностей.

Обумовленість наук гуманітарними факторами, за Шпенглером.

Герменевтичний метод.

Спільні, загальнонаукові риси, що поєднують природничі науки з гуманітарними. Шляхи коригування суб'єктивності у гуманітарних науках.

Діалог з текстом як метод його пізнання (за М. Бахтінім)

Література:

1. Горюхіна Н. Наукові основи теоретичного музикознавства. // Питання методології радянського теоретичного музикознавства. – К.: Музична Україна, 1982.
2. http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/195166/1/%D0%A0%D1%83%D0%BC%D1%8F%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0_%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%98%D0%AF%20%D0%93%D0%A3%D0%9C%D0%90%D0%9D%D0%98%D0%A2%D0%90%D0%A0%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%9F%D0%9E%D0%97%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%98%D0%AE.pdf [методологія гуманітарного познання освальда шпенглера (опыт современного прочтения) the methodology of humanitarian knowledge of oswald spengler (experience the modern reading) Румянцева Татьяна Герардовна, Минск, Беларусь]

3. http://az.lib.ru/s/shpengler_o/text_1922_zakat_evropy.shtml

Запитання до теми:

- 1) У чому полягає різниця між точним та гуманітарним знанням?
- 2) У якому сенсі головним об'єктом дослідження для гуманітарних наук є Людина?
- 3) Як особливості гуманітарної культури обумовлюють стиль наукового мислення?

20 березня, п'ятниця

Тема заняття:

Розуміння художніх текстів та фактор діалогу

Головна особливість художнього тексту як об'єкту дослідження, за М. Бахтіним – він не є «мовчазною річчю», а потребує активного діалогу з боку читача, розширення сенсу символів.

Історичність. Іманентність. Роль позатекстових факторів.

Література:

1. М.М.Бахтин. К Методологии Гуманитарных Наук. // В Кн.: М.М.Бахтин. Эстетика словесного творчества. Изд. 2-е, М., 1986, С.381-393, 429-432
2. http://www.ssc.smr.ru/media/journals/izvestia_hum/2018/2018_6_85_90.pdf

Запитання до теми:

- 1) У чому полягає специфіка головна особливість художнього тексту як об'єкту дослідження?
- 2) Чому дослідник має вступити у діалог із художнім текстом?

Якою є роль позатекстових факторів у пізнанні художнього тексту?

27 березня, п'ятниця

Тема заняття:

Типи наукових проблем

Проблемна ситуація як виникнення неповних або несистемних знань про певний об'єкт, як «знання про незнання».

Критерії для оптимального вибору проблемної ситуації дослідження:

- відокремлення реальних проблем від несправжніх;
- відбір реальних проблем за критерієм необхідності вирішення;
- селекція проблем за критерієм цінності бажаного результату;
- відбір проблем за критерієм можливості їхнього вирішення.

Критерії у визначенні реальних проблем: актуальність (відповідність сучасним потребам), новизна, наявність умов для вирішення (матеріал, метод, методика, рівень знань, час). Класифікація несправжніх проблем на «вже не проблеми», «ще не проблеми», «ніколи не проблеми». Відносність поділу проблем на справжні та псевдопроблеми.

Основні види наукових проблем:

- проблеми субстратного типу (пов'язані з фактами);
- структурні проблеми (пошук відношень між фактами, законів);
- концептуальні проблеми (зміна наукової парадигми);
- проблеми реляційного типу (синтез різних систем знання).

Науковий підхід та перевірка практикою як вимоги відношення до проблеми в науковому дослідженні.

Два методи роботи з проблемною ситуацією: 1) емпіричний підхід; 2) максимальне розширення контексту проблеми для виявлення найбільшої кількості її зв'язків, потім вичленення об'єкту, що цікавить дослідника. Створення проблемного поля дослідження.

Ключові слова і поняття: проблемна ситуація.

Нові поняття: реальні проблеми, несправжні проблеми, проблемне поле дослідження.

Література:

1. Ніколаєва Л.М. Основи науково-дослідницької роботи: Навч. посібник. – Львів: Сполом, 2003. [с. 65-70]
2. Рузавин Г.И. Методология научного исследования: Учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений. – М.: Юнити, 1999. [с. 101-107]

Запитання до теми:

1. *Що таке проблемна ситуація в науковому дослідженні?*
2. *Як здійснюється оптимальний відбір проблемної ситуації наукового*

дослідження?

3. *Навести класифікацію проблемних ситуацій наукових досліджень.*
4. *Які існують методи роботи з проблемною ситуацією?*
5. *Описати проблемну ситуацію власної наукової роботи.*